

รายงานผลการประเมินสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 วัตถุประสงค์การจัดตั้ง ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1.1.1 ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนางานโครงการหลวง

1.1.2 สนับสนุนการวิจัย รวบรวมและเก็บรักษาพันธุ์กรรมใหม่ เสริมสร้างและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนรักษาคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง

1.1.3 ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับมูลนิธิโครงการหลวง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและการถ่ายทอดข้อมูลและเทคโนโลยีบนพื้นที่เหมาะสมสู่ชุมชน

1.1.4 จัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างครบวงจร เช่น ด้านการผลิต การตลาด มาตรฐานผลิตภัณฑ์การขนส่งสินค้า ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงาน และส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว

1.1.5 ร่วมมือและแลกเปลี่ยนการพัฒนาทางวิชาการด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงในระดับนานาชาติ

1.1.6 ให้บริการด้านการให้คำปรึกษาและการให้บริการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูง ที่ได้รับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนา

1.1.7 สนับสนุนและดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของสินค้า โครงการหลวงและสินค้าในโครงการของสถาบันจากหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งดำเนินการให้มีการจดทะเบียนสิทธิบัตรเครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.1.8 จัดนิทรรศการด้านการเกษตร ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และด้านอื่น ๆ ดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนทางด้านการเกษตรและวัฒนธรรมรวมทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร และการอนุรักษ์พันธุ์พืช อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

1.2 วิสัยทัศน์ ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยการวิจัยและพัฒนา สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

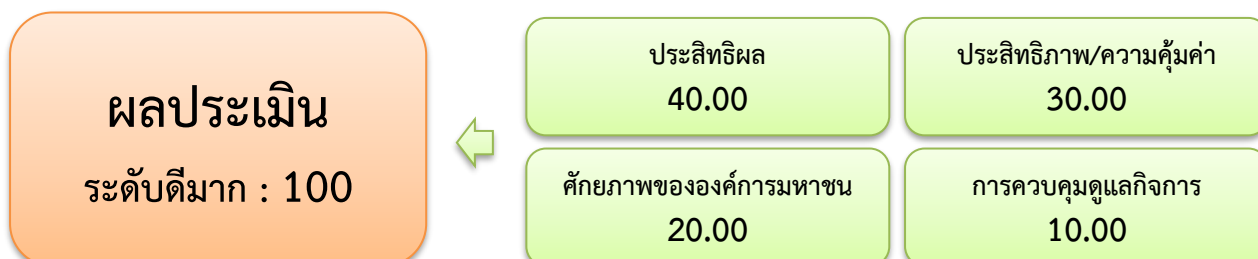
1.3 งบประมาณและอัตรากำลัง

งบประมาณ 497.12 ล้านบาท

อัตรากำลัง 207 คน

ส่วนที่ 2 สรุปผลการประเมิน

การประเมินองค์การมหาชน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน) 2) ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน) 3) ศักยภาพขององค์การมหาชน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) 4) การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ผลการประเมินของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) (สวพส.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับดีมาก เท่ากับ 100 คะแนน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา (ปี 2565 = 98.20 คะแนน) เนื่องจากตัวชี้วัดโดยส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดที่ดำเนินการตามภารกิจประจำและมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุค่าเป้าหมายขึ้นสูงทุกตัวชี้วัด รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

ส่วนที่ 3 สรุปผลงานสำคัญ

3.1 ผลงานสำคัญของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

3.1.1 การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ยกระดับสินค้าเกษตร และการวิจัยสู่การพัฒนาภาคเกษตร
สวพส. สร้างอาชีพภาคเกษตรบนพื้นที่สูงภายใต้ระบบการผลิตและวิถีเกษตรกรรมที่มีความสมดุลทั้งด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม เช่น การปรับระบบเกษตรเชิงเดี่ยวสู่ระบบการปลูกพืชผสมผสาน ระบบเกษตรแบบประณีต พร้อมไปกับการยกระดับสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตและมูลค่า เช่น การส่งเสริมให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงขอรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัยและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งผลภาพรวมให้เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพ มีรายได้กว่า 377 ล้านบาท/ปี ในด้านการวิจัยสู่การพัฒนาภาคเกษตร สวพส. ได้กำหนดโจทย์งานวิจัยจากความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ ทำให้ชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยในช่วงปีที่ผ่านมาได้มีงานวิจัย/ทรัพยากรทางปัญญาถูกนำไปใช้ประโยชน์จำนวน 24 เรื่อง จำนวนเกษตรกรที่นำไปใช้ประโยชน์กว่า 2,451 ราย ตัวอย่างงานวิจัย เช่น สายพันธุ์อู่อะราปิกาที่ทนทานต่อโรคราสนิมและมีคุณภาพด้านรสชาติที่ดี พันธุ์ถั่วแขกและผักกาดหวานอินทรีย์ การใช้ชีวภัณฑ์และไฟโรโมนป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดการใช้สารเคมี

3.1.2 การส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเอง พัฒนาเกษตรกรและยกระดับให้เป็นผู้นำชุมชนและผู้นำเกษตรกรที่เข้มแข็ง จากการดำเนินงานในช่วงปีที่ผ่านมาได้สร้างกลุ่มบ้านต้นแบบ จำนวน 63 กลุ่มบ้าน ที่ปรับระบบเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์/ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และมีการพัฒนาแปลงสาธิต/แปลงตัวอย่างของผู้นำเกษตรกร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรบนพื้นที่สูง

3.1.3 การพัฒนาและยกระดับโครงการหลวงสู่สถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง และการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ จากการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมกับการสนับสนุนการพัฒนาสถานีและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 39 แห่ง ใน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน ลำพูน และพะเยา มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้โครงการหลวงกว่า 23,908 ราย ในด้านการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ สวพส. ได้บริหารจัดการอุทยานฯ สู่แหล่งเรียนรู้ที่สวยงามและได้มาตรฐานเพื่อให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติขนาดใหญ่ให้กับเยาวชนและบุคคลทั่วไป ตลอดจนนักท่องเที่ยว สร้างรายได้กว่า 42.09 ล้านบาท และได้รับความพึงพอใจจากผู้รับบริการในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.97

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สวพส. ได้นำเสนอผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานเพื่อขอรับรางวัลเลิศรัฐ ซึ่งได้รับรางวัลมากถึง 6 รางวัล เช่น รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง “คู่วิถีชุมชนอยู่ร่วมกับป่าสมบูรณ์ ตอบโจทย์พื้นที่สูง” รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก็จน เรื่อง “เกษตรอินทรีย์ แก็จน คนต้นน้ำ” และ “บ้านสว่าง ทางไกล ร่วมใจ ไม่จน” เป็นต้น

3.2 ความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

สวพส. เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาพื้นที่สูงซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้นน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ โดยมีบทบาทการดำเนินงานที่ครบกระบวนการทั้งในการวิจัยองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นในการดำเนินงานไปสู่การพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงให้มีความอยู่ดีมีสุขร่วมกับสิ่งแวดล้อมที่ดี และได้สร้างการเรียนรู้อย่างยั่งยืนตามบทบาทภารกิจที่สำคัญ เช่น การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่แบบองค์รวมที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของพื้นที่สูง และการขยายผลความสำเร็จงานโครงการหลวงทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ เช่น การถ่ายทอดความรู้เทคนิคทางการเกษตรแก่ประเทศภูฏาน นอกจากนี้ ในด้านการตอบสนองต่อนโยบายสำคัญ สวพส. ได้เตรียมความพร้อมเพื่омุ่งสู่การเป็น “องค์กรผู้นำด้านการจัดการก๊าซเรือนกระจก” โดยการปรับปรุงและพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์สู่ Net Zero Emission

ตารางสรุปผลการประเมินสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		ขั้นต้น (50)	มาตรฐาน (75)	ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (ร้อยละ 40)							
1.1 ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการกิจตาม วัตถุประสงค์การจัดตั้งที่แสดงให้เห็นการ เชื่อมโยงจากยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและ แผนระดับชาติ							
1.1.1 จำนวนเกษตรกรที่นำผลงานวิจัย หรือทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ใน การเกษตรและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	5	1,890 ราย	2,079 ราย	2,268 ราย	2,451 ราย	100	5
1.1.2 จำนวนงานวิจัยและ/หรือทรัพย์สิน ทางปัญญาที่นำไปใช้ประโยชน์	5	22 เรื่อง	23 เรื่อง	24 เรื่อง	24 เรื่อง	100	5
1.1.3 จำนวนกลุ่มบ้านต้นแบบการปรับ ระบบเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยการมี ส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้แผนที่ดินราย แปลงของเกษตรกร	10	26 กลุ่มบ้าน	44 กลุ่มบ้าน	62 กลุ่มบ้าน	63 กลุ่มบ้าน	100	10
1.1.4 รายได้ของเกษตรกรที่เกิดขึ้นจาก การถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	10	340.14 ล้านบาท	342 ล้านบาท	345 ล้านบาท	377.03 ล้านบาท	100	10
1.1.5 รายได้เงินอุดหนุนทางการเกษตร ของเกษตรกรเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น	10	76,967.03 บาท/ครัวเรือน/ปี	78,322 บาท/ครัวเรือน/ปี	79,676.97 บาท/ครัวเรือน/ปี	80,271 บาท/ครัวเรือน/ปี	100	10
องค์ประกอบที่ 2 ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (ร้อยละ 30)							
2.1 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการ บริหารงาน							
2.1.1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อ ผลผลิตเป้าหมาย	5	158,075.21 บาท/กลุ่มบ้าน	156,510.11 บาท/กลุ่มบ้าน	154,945.01 บาท/กลุ่มบ้าน	151,853.40 บาท/กลุ่มบ้าน	100	5
2.1.2 ความสามารถทางการหารายได้เพื่อ ลดภาระงบประมาณภาครัฐ	5	21.83 ล้านบาท	23.63 ล้านบาท	25.43 ล้านบาท	42.09 ล้านบาท	100	5
2.1.3 ตัวชี้วัดความคุ้มค่าในการดำเนินงาน การจัดทำห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain: RC)	20	Result Chain พร้อมรายละเอียด ครบถ้วนตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด	Result Chain พร้อมรายละเอียด ครบถ้วนตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด (เป้าหมายขั้นต้น) ที่ได้รับการ ปรับปรุงตาม ความเห็น จากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องครบ ทุกกลุ่มแล้ว เสร็จ	Result Chain พร้อมรายละเอียด ครบถ้วนที่ได้รับ การปรับปรุง ตามความเห็น จากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องครบ ทุกกลุ่ม (เป้าหมายขั้น มาตรฐาน) และ คณะกรรมการ องค์การมหาชน พิจารณา เห็นชอบ	Result Chain พร้อมรายละเอียด ครบถ้วนที่ได้รับการ ปรับปรุงตามความเห็น จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ครบทุกกลุ่ม และ คณะกรรมการองค์การ มหาชนพิจารณา เห็นชอบ	100	20

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		ขั้นต้น (50)	มาตรฐาน (75)	ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพขององค์การมหาชน (ร้อยละ 20)							
3.1 การพัฒนาองค์การสู่ดิจิทัล							
3.1.1 การพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data)	10	- มีรายชื่อชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ต่อประโยชน์การพัฒนาประเทศหรือการบริการประชาชน - มีคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) ที่สอดคล้องตามมาตรฐานที่ สพร. กำหนด (14 รายการ) ของทุกชุดข้อมูล - มีคำอธิบายทรัพยากรข้อมูล (Resource) ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด	- มีระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน (Agency Data Catalog) พร้อมแจ้ง URL ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน และชุดข้อมูล คำอธิบายชุดข้อมูล ถูกนำมาขึ้นที่ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงานและระบบทรัพยากรข้อมูล (Resource) ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด - ชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด ถูกนำมาลงทะเบียนในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog)	- คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐาน คุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด - นำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตอบโต้ตามประเด็นข้อบ่งชี้การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ อย่างน้อย 1 ชุดข้อมูล	100	100	10
3.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	443.27 คะแนน	452.32 คะแนน	461.37 คะแนน	477.49 คะแนน	100	10
องค์ประกอบที่ 4 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน (ร้อยละ 10)							
4.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน	10	50 คะแนน	75 คะแนน	100 คะแนน	100 คะแนน	100	10
คะแนนรวม							100
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร							ดีมาก

สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 - 100 คะแนน
ระดับดี	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 - 89.99 คะแนน
ระดับพอใช้	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 - 74.99 คะแนน
ระดับต้องปรับปรุง	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน